

VII. Abban a meggyőződésben, hogy nevelésbeli eredmény eléréséhez még az iskolák szervezésénél is fontosabbak a tanerők, olyan tanárképzést kívánunk, amely öt évi egyetemi tanulmányt foglal magába. Üdvözlünk minden eszközt, amely arra alkalmas, hogy ennek a hivatásnak tehetséges és derék személyiségeket nyerjen meg.

*

A tanuló érzékeinek tanulmányozása címen értékes tanulmányt közöl Bourdon professzor tollából a múlt évben megindult *L'Éducation* ezidei első füzeté. Az iskolában kevés figyelemben részesítik a tanulók érzékeit, abból a feltevésből indulva ki, hogy ritka kivételektől eltekintve a gyermekek érzékei eléggé fejlettek. Ez igaz is, de azért célszerű, ha e tekintetben biztos felvilágosítást szerzünk tanulóinkról, akiket kötelességünk mennél tökéletesebben ismerni gyakorlati szempontokból is; már a tanulók elültetésekor tekintetbe kell vennünk hallásuk és látásuk élességét. Írás vagy olvasás közben egyik-másik tanulót érzékeinek hiánya hibás testtartásra viheti, amelyet aligha szüntethetünk meg a baj ismerete nélkül. Azonkívül érdekes lélektani kérdések is fűződnek a gyermekek érzékbeli állapotának ismeretéhez. Hibás hallásnak erős hallásbeli emlékezet, rövidlátásnak a látásbeli emlékezet finomsága lehet a következménye. Az sincs még feltétlenül megállapítva, hogy az értelem nincs-e valami szükségképi összefüggésben az érzésekkel; sokan hajlandók erre a kérdésre igenlőleg válaszolni. Végül a fejlődés bizonyos zavarai az iskoláskorban kezdődnek és lassankint súlyosbodnak; fontos volna lehető biztossággal megtudni, vannak-e ilyen zavarok, hogy súlyosbodásuknak elejét lehessen venni.

Az érzések tanulmányozásában sok kérdést lehet felvetni, de ha a kvantitatív meghatározásokra szorítkozunk, főképp a következőket határozhatjuk meg: 1. Az érzet minimumát; pl. milyen az a legkisebb fényerősség, mely megkülönböztethető a sötétségtől? milyen az a leggyengébb zaj, amely észrevehető? — 2. Az érzékkülönbség minimumát; meg kell határozni a legkisebb észrevehető különbséget két inger között, amelyek mindegyike már észrevehető. — Szerző példákat is ad a hallás és látás körébe vágó legegyszerűbb ilyenféle meghatározásokra, majd áttér a többi érzék vizsgálatának módjaira, amelyeknek az iskolában kevesebb a fontosságuk.

*

Véleményalkotás egy órai tanításról. Czervenka igazgató véleménye szerint (a *Pädagogische Studien* második számában) az ilyen véleményalkotásnak általánosságban arra kell vonatkoznia,

hogyan a tanítás az elismert lélektani törvények határai között maradt és alkalmazkodott-e az ezen törvényeknek megfelelő didaktiai szabályokhoz. A vélemény alapjai tehát a lélektan és logika, ezekhez járul még az etika, amely arra utal, hogy a gyermekeket erkölcsös jellemű személyiségekké neveljük. A helyes oktatás alapfeltétele a tanító önkritikája, amelyhez feltétlenül szükséges a pädagógiai elmélet biztos ismerete. A tanítóképzőben ezt nem szerezheti meg a jelölt és a legjobb tanterv sem adhat óráról-órára terjedő részletes felvilágosítást, azért szükség van arra, hogy a tanító fölöttesei véleményyt alkossanak oktató munkásságáról, de ennek a véleménynek tudományosnak kell lennie, hogy belőle a nevelésügyre haszon háralmoljék. Teljes órát kell megfigyelni, hogy ez a vélemény helyes lehessen és a megfigyelőnek az óra célján kívül figyelemmel kell lennie az iskolai nevelés egészének céljára is. Azok a főkérdések, amelyek feleletet kívánnak, a következők: 1. Teljesültek-e azok a külső feltételek, amelyek az oktatás zavartalan menetét biztosítják? 2. Milyen a tanulók és a gyermekek magatartása és beszédmódja? 3. Egyenletes volt-e a gyermekek részvétele? 4. Tártyilag helyes volt-e minden? 5. Helyesek voltak-e a kérdések és ügyesen fel tudta-e használni a tanító a gyermekek feleleteit az oktatás folytatására? 6. Jól rendezett menetben vezetődött-e be az új anyag a gyermekek kedélyébe és lelkébe? 7. Megtudta-e nyerni a tanító a tanulók sokoldalú érdeklődését az oktatás anyaga iránt és fenntudta-e tartani? Itt igen fontos szempont a gyermekek önmunkásságának érvényesülése. 8. Milyen célt ért el az óra? 9. Ha azt akarjuk, hogy az oktatásról alkotott vélemény tartós gyümölcsöket hozzon, ép annyi alapossággal és pártatlansággal, mint tapintattal és jóakarattal kell gyakorolni.

*

Az ultranormális gyermek. Gyakran esik szó újabban nemcsak olyan gyermekekről, akik az átlagos szellemi mértéket sem ütik meg, hanem olyanokról is, akik ezen az átlagon felül emelkednek. *William Stern* azt a kérdést veszi fel a *Der Säemann* februári füzetében, hogy miképen viselkedik a pädagógia ezekkel a megkülönböztetésekkel szemben. A gyenge tehetségüekről még csak történt gondoskodás, de a különösen tehetségesekkel eddig vajmi keveset törődünk. Pedig kettős szempont is megkívná ezt. Először is maguknak ezeknek a gyermekeknek a szempontja, akikben különös leendő értékek jelentkeznek; nekünk kötelességünk ezen értékek tényleges kifejlődésén dolgozni. A közösség érdeke pedig azt kívánja, hogy mennél magasabb fejlettségű szellemi vezetőkről gondoskodjunk számára. Erre a feladatra látszanak hivatottaknak az említett gyermekek.